

Premis que van més enllà

De premis literaris molta gent pensa que n'hi ha massa. Si als que convoquen ajuntaments, editorials, fundacions, associacions i llibreries hi afegim els de col·legis i instituts, la xifra pren una volada considerable. Valdria la pena començar a destriar, però, entre aquells en què els que els organitzen no fan res per difondre les obres guanyadores i aquells en què s'esforcen a donar-les a conèixer. Que jo sàpiga, hi ha dos instituts a les nostres comarques que han tingut la iniciativa, l'enginy i l'ajuda mínima indispensable per convertir els seus premis en alguna cosa més que en uns altres premis. De l'un, en parlaré a la peça. De l'altre, l'Institut Ramon Muntaner de Figueres, bona part del que n'escriu m'ho ha explicat Joan Ferrerós, catedràtic i secretari d'aquest institut.

Fa cap a sis anys, el centre, en complicitat amb Rosa i Mariona, filles de Maria Àngels Anglada, va promoure la fundació del premi en honor a l'escriptora, que havia estat professora de l'Institut, mentora i amiga. La relació de Ferrerós amb Anglada venia de dècades enrere: Josep Tero, Maria Eugènia Sala, Pilar Heras, Alfons Gumbau i el mateix Ferrerós havien estat alumnes del Ramon Muntaner. A més de classes de grec, Anglada els n'havia fet de català fora d'horari escolar. Tots cinc, també, havien format part del grup de música Indika. Moltes de les lletres de les cançons que havien cantat eren poemes d'ella.

El Ramon Muntaner és el primer centre públic d'ensenyament mitjà de l'Estat espanyol en actiu. Va fundar-lo el pare González de Soto l'any 1839, amb el nom de Colegio de Humanidades. Ha tingut una projecció extraacadèmica considerable. En el segle XIX, s'hi varen fer estudis d'agrimensor, de taxador de terres, d'arquitectura, d'agricultura... El Museu del Prado va cedir al centre set o vuit pintures per a les classes de dibuix. Encara conserven la de González de Soto. La resta, amb moltes altres, van ser l'origen del Museu de l'Empordà, que, fins a mitjan anys seixanta, va tenir la seu en una ala de l'edifici. Per l'Institut hi han passat alumnes com Francesc Cambó, Alejandro Lerroux –de qui Ferrerós m'indica que sembla que li van regalar el títol–, Ignasi Barraquer, Josep Pous i Pagès, Salvador Dalí, Jaume Miravittles, Alfredo Landa... També professors com Roca i Bros, Gabriel Alomar, Joaquim Xirau, Vicens Vives, Ramon Reig, Alexandre Deulofeu...

Els creadors d'aquest premi volien continuar la tradició extraacadèmica de l'Institut. Van anar a veure

l'alcalde Armangué de Figueres. La quantitat que els va oferir va ser ridícula. La Diputació, el Consell Comarcal i la fundació privada Miquel van respondre molt més bé; darrerament, i amb molta més col·laboració, també s'hi ha incorporat l'Ajuntament presidit per Santi Vila. Aconsellats per Guillem Terribas, van apostar per premiar la millor obra publicada l'any anterior. El premi està dotat amb tres mil euros. Rafael Pascuet fa una selecció prèvia i l'envia a la resta del jurat, ara format per Jordi Pla, Joan Ferrerós, Joan Antoni Poch, Jaume Guillamet i Pere Fages. Pascuet n'és el secretari. Entre tots fan la selecció definitiva. Donen el premi a principi de juny. L'any 2004, l'obra guanyadora va ser *Pa negre*, d'Emili Teixidor; el 2005, *La meitat de l'ànima*, de Carme Riera; el 2006, *Les amnèsies de Déu*, de Joan Daniel Bezsonoff; l'any passat, *Un home de paraula*, d'Imma Monsó; enguany, *Mil cretins*, de Quim Monzó. Cada any, cap a mitjan desembre, l'Institut edita un opuscle que inclou una presentació, la intervenció del premiat, una glossa sobre l'autor i l'obra i, encara, un estudi sobre l'obra o la vida de Maria Àngels Anglada. A Figueres, tots dos esdeveniments comencen a ser una tradició. Dos motius anuals de cultura i de festa.

Només per a estudiants

Avui, el concurs literari Josep Pla de l'Institut de Palafrugell és l'únic per a estudiants obert a tots els instituts dels Països Catalans. A més d'altres premis locals, n'inclou un de narrativa i un de poesia. La dotació és de 400 euros. Hi participen entre 50 i 70 treballs. «No hi ha any que no s'endugui un dels premis algú de València», em diu Xavier Almenara, professor de l'Institut i membre del jurat. A més, hi participen l'Ajuntament de Palafrugell, l'Escola de Música i la *Revista de Palafrugell*, que publica en una separata els treballs guanyadors, a més d'alguns particulars.